

Efektivita III. pilíře v ČR

ASOCIACE
PENZIJNÍCH
SPOLEČNOSTÍ ČR

Květen 2023

Obsah

- Úskalí srovnávání nákladovosti penzijních produktů
- Stanovisko k odbornému materiálu NRR
- Evropské srovnání nákladovosti s produkty PRIPs
- Srovnání DPS s produkty III. pilíře v ČR

Úskalí srovnávání nákladovosti penzijních produktů

- Struktura a parametry důchodového systému odráží politický a ekonomický vývoj dané země po dobu několika generací, proto se fondové penzijní systémy vyvinuly do pestré palety heterogenních produktů, které se liší způsobem výpočtu nároků (DC/DB), mírou dobrovolnosti, mírou podílu příspěvků z veřejného důchodového pojištění, mírou zapojení zaměstnavatelů, výší průměrné úložky, strukturou poplatků, mírou poskytované garance a mírou svobody nakládání s uspořenémi prostředky.
- Institucionálně mohou být fondové systémy provozovány státem, pojišťovnami, bankami, investičními společnostmi, speciálními institucemi (penzijními společnostmi) nebo přímo zaměstnavateli a není neobvyklé, že role (a náklady) jsou rozděleny mezi státem, zaměstnavateli a finančními institucemi.
- Pouze část penzijních produktů spadá do kategorie retailových produktů, které jsou harmonizovány směrnicemi EU*, ale u významné části penzijních produktů nejsou k dispozici srovnatelné nákladové ukazatele reportované dle harmonizované metodiky.
- Samotný harmonizovaný reporting pro UCITS a PRIPS není kompatibilní.
- Srovnávání nákladovosti penzijních produktů je tedy nutné provádět velmi obezřetně, je nutné detailně analyzovat, jaké náklady jsou explicitně či implicitně zahrnuty v daném nákladovém ukazateli, což vyžaduje detailní znalost produktu i byznys modelu poskytovatele.

*) KIDs pro undertakings for collective investment in transferable securities (UCITS) a KIDs pro packaged retail and insurance-based investment products (PRIPIs).

Úskalí srovnávání nákladovosti penzijních produktů

- V tabulce níže je uveden obsah typických nákladových ukazatelů dle UCITS (ongoing charges) a PRIPs (RIY) ve srovnání s obsahem nákladů, které pokrývá poplatek za obhospodařování a výkonnostní poplatek dle ZDPS.
- Poplatek za obhospodařování a poplatek za zhodnocení pokrývá v ČR veškeré náklady spojené se správou penzijního spoření, včetně implicitních nákladů podkladových investic (např. ETF, fondů), tím se vymyká obvyklé praxi a při mezinárodním srovnání je nutné tento fakt zohlednit.
- V případě ukazatele „annual fees“ uvedeného v materiálu Pension at Glance 2021 (OECD) není zřejmé, jakou část nákladů produktu reprezentuje, nejedná se o harmonizovaný ukazatel a v samotném materiálu OECD je upozornění (str. 218), že je problematické srovnávat systémy na základě tohoto ukazatele.

	UCITS	PRIPs	DPS/PP ČR	DPS/PP ČR	OECD
Obsah ukazatelů nákladovosti podle jednotlivých metodik	Ongoing charges	RIY	Management fee	Performance fee	Annual fees*
Vstupní poplatky, náklady poradenství	-	ANO	ANO	-	?
Výkonnostní poplatek	-	ANO	-	ANO	?
Administrativní náklady	ANO	ANO	ANO	-	?
Distribuční náklady (ongoing)	ANO	ANO	ANO	-	?
Investiční náklady – primary fund	ANO	ANO	ANO	-	?
Investiční náklady – underlying fund	ANO	ANO	ANO	-	?
Depozitář, bankovní poplatky, auditor	ANO	ANO	ANO	-	?
Transakční náklady	ANO	ANO	ANO	-	?
Náklady kapitálové garance	-	ANO	ANO	-	?
Náklady administrace pojištění	-	ANO	-	-	?

Definition and measurement

The term "retirement savings plans" refers to private pension arrangements (funded and book reserves) and funded public arrangements (e.g. ATP in Denmark).

The actual level of fees charged to members, aggregated at the national level, is difficult to compare across countries for multiple reasons. First, the aggregated amounts of fees could be the result of many factors, including the fee structure and the maturity of the system. These aggregated amounts, shown at a given point in time, do not reflect the amount of fees that individuals bear over their lifetime nor how expensive DC plans are from the perspective of members whatsoever. Second, fees may pay for different levels of services across countries and should be examined in light of these services and of the value they generate for plan members. Third, some indirect charges that reduce the pension pot of plan members may also still need to be uncovered and disclosed for some countries, and would therefore not be accounted for in the currently available data on fees for these countries.

Stanovisko APS ČR k odbornému materiálu NRR

ODBORNÉ MATERIÁLY

Poplatky českých penzijních společností ve vztahu k jejich investiční strategii

Většina diskuzí týkajících se stability důchodového systému je vedena s přihlédnutím ke stabilitě prvního (průběžného) pilíře,...

Michal Hlaváček

 Leden 2023

Stanovisko APS ČR:

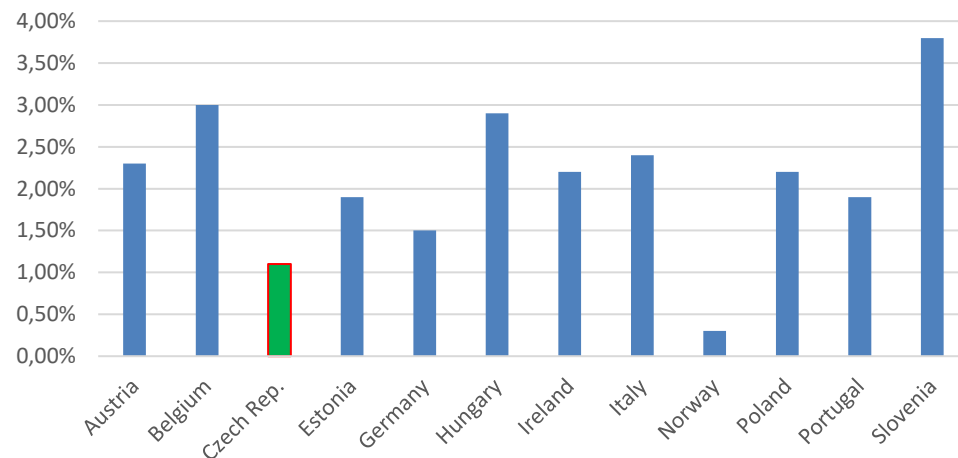
- Autor materiálu ignoruje fakt, že metodika vykazování nákladovosti penzijních produktů není v rámci OECD ani v rámci samotné EU harmonizována a srovnání je provedeno na základě národních metodik/zvyklostí, které se však navzájem liší.
- Autor materiálu ignoruje odlišné systémové postavení srovnávaných penzijních produktů, srovnává produkty dobrovolného spoření (III. pilíř), do kterého patří penzijní spoření v ČR, s produkty, které jsou součástí veřejného fondového pilíře (např. Chile, Slovensko), nebo se zaměstnavatelským systémem s auto enrolment (Polsko).
- Při hodnocení výkonnosti fondů autor ignoruje, že penzijní společnosti v ČR spravují dva zcela odlišné produkty: penzijní připojištění, kde je investiční riziko zákonem přeneseno na penzijní společnost, a penzijní spoření, kde investiční riziko nese klient.

Evropské srovnání DPS a PP dle metodiky PRIPs

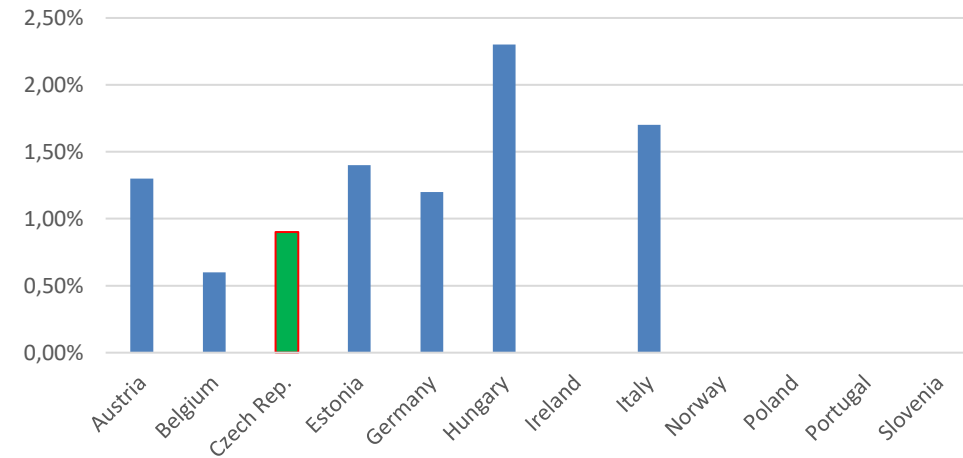
- Srovnáváme produkty v kategorii personal pension products (dobrovolného III. pilíře), které podléhají regulaci PRIPs.
- Data PRIPs produktů jsou čerpána z materiálu COST AND PAST PERFORMANCE 2023 (EIOPA, 17 January 2023).
- Porovnání nákladovosti se provádí na základě indikátoru reduction in yield (RIY), který ukazuje, jaký efekt na hrubé výnosy mají veškeré náklady hrazené investorem za celou dobu trvání smlouvy.
- Srovnání je provedeno zvlášť pro penzijní spoření, které se srovnává s PRIPs produkty linkovanými na investiční fondy – UL (kde investiční riziko nese klient), a zvlášť pro penzijní připojištění, které se srovnává s PRIPs produkty – PP „profit participation“ (které obsahují kapitálovou garanci).
- Pro ČR je hodnota nákladů (RIY) stanovena následovně:
 - U DPS se výše poplatku za obhospodařování stanoví jako vážený průměr dle struktury účastnických fondů k 31. 12. 2021 (37 % konzervativní fond, 32 % vyvážené fondy a 31 % dynamické fondy).
 - Výkonnostní poplatek se u DPS stanoví na základě rozložení prostředků k 31. 12. 2021 a průměrného výnosu daných typů fondů za posledních deset let.
 - U PP se výše poplatku za obhospodařování stanoví ve výši 0,8 % a výkonnostní poplatek z předpokládaného výnosu 1 % (odpovídá výnosu za posledních deset let), tj. celkem 0,9 %.
- Pro úplnost je nutné upozornit, že součástí RIY u PRIPs mohou být i náklady na správu pojištění (jsou tím myšleny administrativní náklady, nikoliv samotné rizikové pojistné), které jsou u penzijního spoření nulové, tento typ nákladů je však u srovnávaných PRIPs produktů PPP většinou do 10 % celkových nákladů (dle Figure 16 – Proportion of the different type of costs, by product, 2021) a výsledný obraz srovnání tak nemá významný vliv.

Evropské srovnání dle metodiky PRIPs

Porovnání nákladovosti DPS s produkty PRIPs, u kterých nese investiční riziko klient, dle ukazatele RIY (rok 2021)

Porovnání nákladovosti PP s produkty PRIPs, které mají kapitálovou garanci, dle ukazatele RIY (rok 2021)

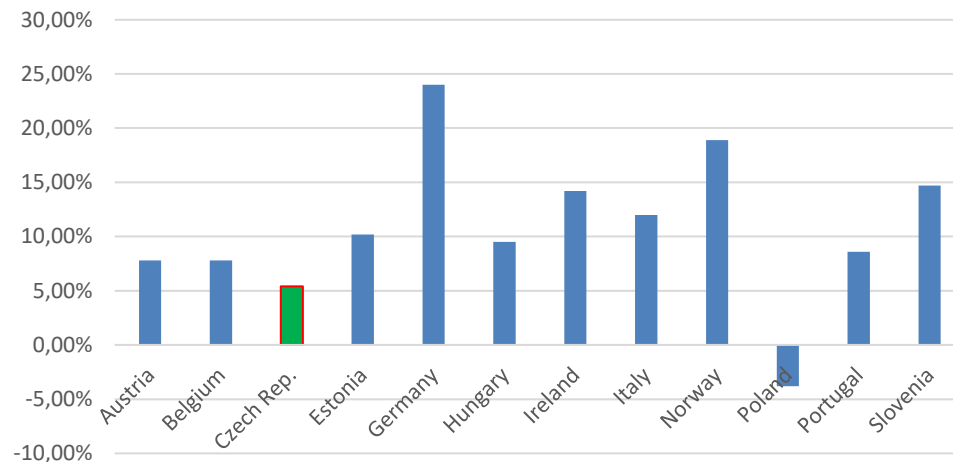

Komentář k nákladům v ČR

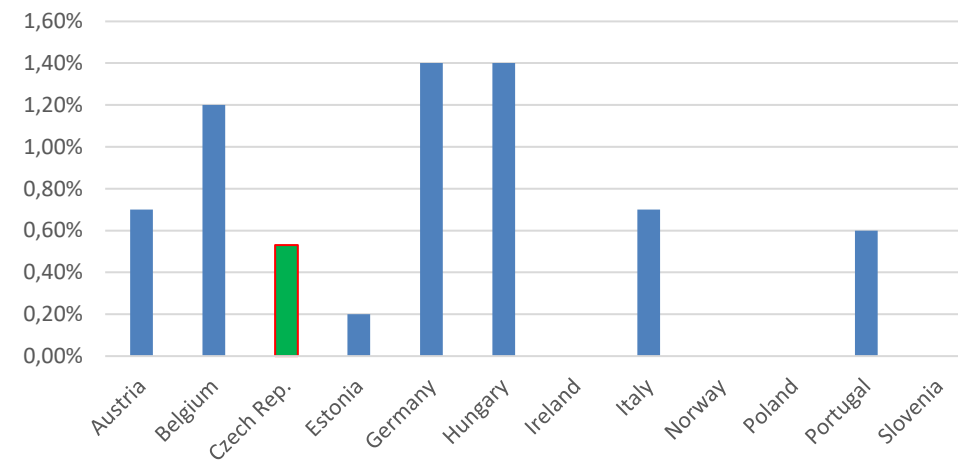
Relativně nízké náklady DPS (u produktu, kde investiční riziko nese klient) jsou zčásti důsledkem volby konzervativnějších strategií klienty. V případě, že by bylo investováno z 50 % do dynamických fondů a z 50 % do vyvážených fondů, nákladovost měřená (RIY) by se zvýšila na 1,46 %, ale i tak by byla jedna z nejnižších v rámci sledovaného vzorku.

Evropské srovnání dle metodiky PRIPs

Porovnání výnosů DPS s produkty PRIPs, u kterých nese investiční riziko klient (rok 2021)

Porovnání výnosů PP s produkty PRIPs, které mají kapitálovou garanci (rok 2021)

Komentář k výnosům v ČR

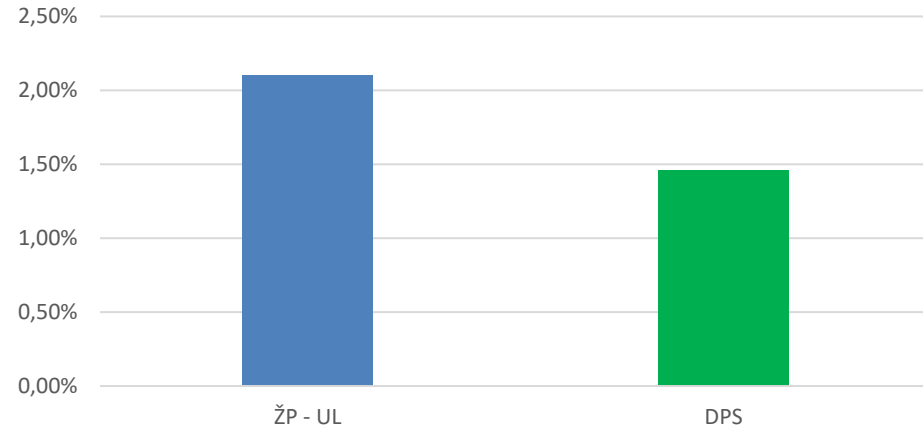
Zaostávání výnosnosti je u produktu, kde investiční riziko nese klient, dáno zejména konzervativním chováním klientů v ČR. Určitý vliv může mít i posilující koruna, která v roce 2021 posílila vůči euru o více než 5 %, což mohlo negativně ovlivnit zejména nominální výnos v CZK u zahraničních akciových investic. U garantovaného produktu může být důvodem specifické nastavení produktu PP v ČR, kde penzijní společnosti musí plnit garanci rekurentně každý kalendářní rok, zatímco v zahraničí je garance konstruována většinou jako garance při dožití se určitého data.

Porovnání nákladovosti produktů III. pilíře v rámci ČR

- Penzijnímu spoření konkuruje v ČR životní pojištění, které má za určitých podmínek (doba trvání min. 60 měsíců a výplaty nejdříve v 60 letech) stejné daňové úlevy na příspěvek účastníka i zaměstnavatele jako penzijní spoření.
- V legislativním procesu je úprava, která při splnění podmínky (doba trvání min. 60 měsíců a výplaty nejdříve v 60 letech) přiznává stejné daňové úlevy investičním produktům (tzv. dlouhodobý investiční produkt DIP) na příspěvek účastníka i zaměstnavatele, jako má penzijní spoření.
- Penzijní spoření tak musí „bojovat“ o klienty s dalšími produkty a státní podpora ve formě daňových úlev směřuje (v případě DIP bude směřovat) i do těchto produktů.
- U penzijních produktů životního pojištění (ani u připravovaného DIP) není nákladovost regulována, neexistuje reporting nákladovosti těchto produktů se státní podporou a stát u těchto produktů nemá žádný přehled o jejich nákladovosti/efektivitě.
- Na dalším slidu je uvedeno indikativní srovnání nákladovosti DPS s penzijním produktem životního pojištění a DIP na základě průměrných/typických parametrů těchto produktů.

Indikativní porovnání nákladovosti III. pilíře v rámci ČR

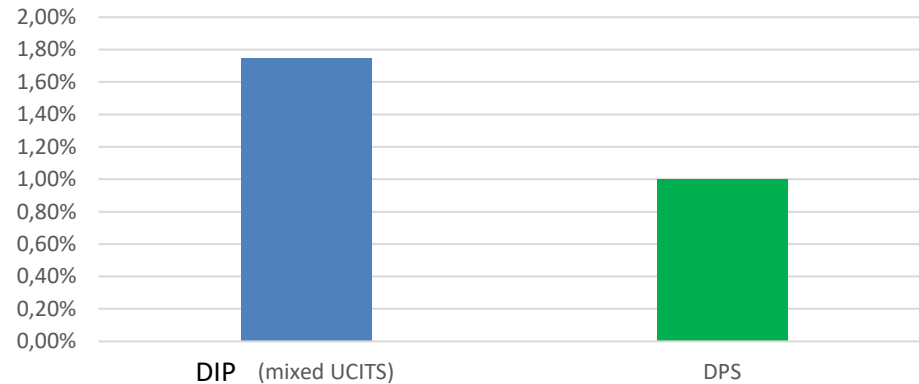
Porovnání nákladovosti životního pojištění a DPS dle ukazatele RIY

Při srovnání DPS a životního pojištění byla použita následující data:

- Nákladovost životního pojištění (ŽP-UL) je převzata z materiálu COST AND PAST PERFORMANCE 2023 (EIOPA, 17 January 2023) jako hodnota RIY ve výši 2,1 %.
- Nákladovost DPS byla stanovena za předpokladu, že 50 % prostředků je investováno do dynamických fondů a 50 % do vyvážených fondů, včetně performance fee je nákladovost DPS srovnatelná s RIY ve výši 1,46 %.

Porovnání nákladovosti DIP (investice do UCITS fondů) a DPS v rozsahu poplatku za obhospodařování dle DPS

Při srovnání DPS a připravovaného produktu DIP byla použita následující data:

- Nejrozšířenějším retailovým produktem je účet pravidelných investic do fondů kolektivního investování a tento byl zvolen jako základ pro srovnání.
- V rámci pravidelných investic v ČR se nabízí velká část zahraničních UCITS fondů, proto byla pro odhad nákladovosti IPU použita hodnota ongoing charges za rok 2021 pro Mixed UCITS ve výši 1,45 % (ESMA: Costs and Performance of EU Retail Investment Products 2023, tabulka ASR-CP.3 – UCITS costs across periods).
- Ukazatel ongoing charges nezahrnuje vstupní poplatky, které se u pravidelných investic účtují obvykle ve výši 1–5 %, a proto byla nákladovost navýšena o 0,3 %, což odpovídá efektu 3 % vstupního poplatku na smlouvě s dobou trvání 20 let a celková nákladovost srovnatelná s poplatkem na obhospodařování činí pro DIP 1,75 %.
- Vzhledem k tomu, že v rámci UCITS reportingu nejsou harmonizovány údaje o performance fee, byly porovnávány náklady s vyloučením performance fee, pro DPS je srovnatelná nákladovost 1 %.